

Mogens Lykketoft, figgjarmálaráðharri:

Neyðugt at gera haldgóðar loysnir

-Vit hava gjørt okkum nakrar beiskar royndir, og tær prógva, at tær loysnir, sum vórðu gjørdar í oktober 1992 og í januar 1993 als ikki røkka til. Nú mugu vit gera endaligar loysnir, sum halda. Tað er fullkomiliga ógjørligt at skula samráðast um føroyskar kreppuloysnir triðja hvønn mánað, tað ber ikki til sigur Mogens Lykketoft, figgjarmálaráðharri við Tíðindablaðið Sosialin.

Dagny Joensen
úr Keyptmanahavn

Mogens Lykketoft hevði verið figgjarmálaráðharri í fimm dagar, tá samfelagskreppan í 1992 kravdi m.a. hansara stöðutakan til, hvørt føroyska samfelagið skuldi bjarga bankunum ella ikki.

Figgjarmálaráðharrin skilur væl andstöðuflokkarnar á fólkatingi, sum ikki eru so vælnögdir við avtalurnar millum donsku stjórnina og landsstýrið.

-Hyggja vit í bakspejlin, so komu vit av tilvild at bjarga bankunum longu í 1992. Bert fimm dagar eftir at vit skipaðu stjórn, fingur vit til uppgávu at taka stöðu til kreppuna í Føroyum. Hinvegin, so var ógjørligt í hesum tíðarskeiði at meta um, hvussu álvarsom kreppan var, og hvat skuldi til fyrri at loysa trupulleikarnar, sigur Mogens Lykketoft.

Í dag verða sáttmálasamráðingarnar á Christiansborg, har danska stjórnin og landsstýrið fara at viðgera m.a. figgjarlógina og endurfígging av uttanlandsskuldini, umframt annað høvuðsevni, sum verður at tosa um, hvussu arbeiðsloysið kann basast í Føroyum.

Enn veit eingin, hvussu stórt hallið á figgjarlógini er, men tað er líkt til, at tað ikki er talan um upphæddir, sum líkjast 300 mill. kr.

-Er tað ikki órímligt at krevja, at føroyska figgjarlógin ikki skal hava ov stórt hall, tá tíðirnar í Føroyum eru so vánaligar?

-Í dag verður fundurin, og áðrenn vit hava tosað við landsstýrið, vita vit als einki

um stöðina av figgjarlógini. Eg havi tó varhugað av, at landsstýrið fer at siga, at uppgávan at fáa minst møgulegt hall á figgjarlógini var tørvur enn teir høvdu mett, tá vit samráddust seinast og álagt varð teimum at fáa javnvág á figgjarlógina, sigur Mogens Lykketoft.

Spurdur um hvat danski figgjarmálaráðharrin fór at siga til tað, um hallið møgulega var størri enn 150 mill. kr., sum ráðgevandi nevndin hevur sett sum mark, sigur Mogens Lykketoft, at tað er helst eingin, sum í lötuni kann siga, hvat svarið verður fyrr enn fundurin er av.

-Seinastu tvey árin er uttanlandsskuldin lækkað úr 8,2 í 6,7 mia. kr. Hevði tað ikki verið ein fyrimunur, um danska stjórnin nú niðurfrysti lánini í nøkur ár, fyrri at geva føroyska samfelagnum skotbrát á komandi fyrri seg aftur?

-Jú, tað er júst tað, vit hava gjørt fyrri at stuðla føroyska samfelagnum. Áttanin við at endurfígga uttanlandsskuldina, varð gjørd við tí fyrri eyga, at geva okkum stundir at meta um, hvørt Føroyar hava møguleikar at bota um vinnulívsbygnaðin. Í veruleikanum eru hetta tvey mál, sum eru tengd saman. Eitt er um fiskivinnan fær fótad sær aftur í Føroyum, og hitt er um olja er í undirgrundini.

-Danski staturin er til reiðar at geva føroyingum eitt skotbrát og tað er hetta, sum vit higartil hava roynt, men vit fara ikki at avskriða skuldina, áður enn vit við vissu vita, hvussu figgjartilfinni verða.

-Um fiskivinnan svikur í lötuni, kann komandi oljuríkidømi í føroysku undirgrundini - sum teir serkønu meta er til - ikki nýtast sum trygd fyrri skuldini í dag?

-Jú, men soleiðis skal hjálpin frá donsku stjórnini higartil eisini skiljast. Tað er heilt greitt, at um fiskivinnan svikur, eingin olja er í undirgrundini, so hava

Føroyar ongur møguleikar at gjalda skuldina aftur. Tí hava vit brúkt kreditvirðið hjá danska statinum at endurfígga føroysku skuldina, og eisini til at biða við at gjalda lánini aftur.

-Danska stjórnin krevur umsettliga kvotuskipan í Føroyum. Verður figgjarpolitikurin við hesum ikki bert so nógv skerður, at als einki kann gerast í Føroyum?

-Viðvíkjandi skerjingunum í fiskiveiðuni, so eru trupulleikarnir stórir, eitt nú tí fiskivinnan ikki bert skal virka í lötuni, men eisini í framtíðini. Tað er helst eingin ivi um, at ein orsøkin til kreppuna í Føroyum er, at fiskastovnar eru ovfiskaðir, og at fiskivinnan tí er hótta í framtíðini, um einki verður gjørt fyrri at varðveita hesar stovnar. Sjálvandi er tað felags áhugamál millum londini bæði, at ikki órímligar kvotuskipanir verða settar í gildi. Hinvegin, so noyðast vit at lurtu eftir tí, sum fiskifrøðingar mæla til.

Mogens Lykketoft hevur eisini hoyrt ábendingarnar um, at meiri fiskur er til, enn fiskifrøðingar mettu.

Spurdur, um tað ikki varð ov nógv lurtad eftir fiskifrøðingunum, sigur Mogens Lykketoft, at tað sjálvandi ikki ber til at meta so neyvt um fiskastovnar, men at tað kortini kann staðfestast, at føroyska samfelagið er hart rakt av ovurfisking seinastu árin, og at tað eisini er ein av orsøkunum til samfelagskreppuna.

-Hevði danska stjórnin verið til at tosa við, um Føroyar umhugsaðu innliman í ES?

-Vit stuðla Føroyum uttan mun til, um føroyingar vilja søkja um limaskap í ES, ella um tað bert er talan um frihandilsavtalu. Viðvíkjandi marknaðaratgongd, so er nógv, sum bendir á, at tað er ein fyrimunur hjá Føroyum at gerast limur í ES, men tað mugu føroyingar sjálvir gera av, sigur Mogens

Mogens Lykketoft, figgjarmálaráðharri: -Danski stuðulin til Føroyar er tengdur at spurninginum, um fiskivinnan fær fótad sær aftur og um olja er í undirgrundini. Mynd jan

Lykketoft.

-Tað er sostatt ikki førdur ein politikkur frá danskari síðu, fyrri at fáa Føroyar trýstar inn í ES?

-Nei, avgjørt ikki. -Seinastu árin er danska krónan styrkt mótevís øðrum gjaldoyra, og serkønt fólk halda, at tað hevur kostað Føroyum í úflutninginum einar 300 mill. kr. árliga. Kundi hetta ikki fingið donsku stjórnina at fara eitt sindur lagaligari fram í sínum krøvum?

-Hetta er júst skuladømi um, hvussu tørført tað er at nýta somu gjaldoyrisskipan í tveimum so ymskum londum sum Føroyum og Danmark. Tað hevur havt við sær, at hóast Føroyar hava fingið figgjarlígan stuðul, so hevur vinnulívið fingið trupulleikar við kappingarforinum. Vit fara at taka stöðu til hugsandi fyrimunir og vansar, men vit kunnu ikki broyta gjaldoyrisskipanina.

-Heldur tú, at tað verður lættari at samráðast hesaferð enn undanfarnu ferðirnar?

-Tað havi eg alla grund

til at vóna. Fyrirreikingarnar í sambandi við fundin hava verið nágreinligar, og embætistfólk hava gjørt eitt væl úr hondum greitt arbeiði. Samstundis var tað ein fyrimunur, at Poul Nyrup Rasmussen vitjaði í Føroyum, og har eisini tosaði við politikarar og embætistfólk um komandi samráðingarnar.

-Eg vænti, at vit fáa eina skilagóða avtalu í dag. Hvørki tann danska stjórnin ella føroyska samfelagið kann góðtaka, at vit skulu samráðast um kreppuloysnir triðja hvønn mánað, sigur Mogens Lykketoft.

Spurdur um, hvørja stöðu andstöðan í fólkatinginum hevur til føroysku avtalurnar, sigur Mogens Lykketoft, at tað er misjávnt. Hann væntar stuðul, Venstre flokkurin góðtekur avgerðina, sum stjórnin og landsstýrið gera í dag, men at trupulleikar eru at fáa konservativa flokkinn at taka undir við hesum.

-Vit eru noyddir at finna haldgóðar loysnir í dag, sum halda, tí tað er fullkomiliga ógjørligt í før-

oyskum, eins væl og í donskum politikki, at samráðast um føroyskar kreppuloysnir triðja hvønn mánað, sigur Mogens Lykketoft.

Dagny

AFLYSNING AF TVANGSAUKTION

Tvangsauktion over ejendommen matr. nr. 27 b, Nordøyr, beliggende Nordøyr, Klaksvík (AS 162/94), berammet til **torsdag den 1. dec. 1994, kl. 09.40** aflyses herved.

Færøernes fogedret, den 15.11.94
Henrik Engell Rhod dlm.